

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MAKTABGA TAYYORLASHNING MAZMUNI VA AHAMIYATI

<https://doi.org/10.70728/phil.v05.i04.001>

Karimova Mukarramxon Xalimovna
karimovamukarramxon209@gmail.com
Botirova Mukarramxon Mo'ydinovna
Qo'qon davlat universiteti

Annotatsiya: Maktabga tayyorgarlik tushunchasi va uning ahamiyati yoritiladi. Maktabga tayyorgarlik - bu bolani maktab ta'limiga muvaffaqiyatli moslashtirishga qaratilgan murakkab pedagogik va psixologik jarayon bo'lib, u bolaning aqliy, jismoniy, nutqiy va ijtimoiy rivojlanishini o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: maktabga tayyorgarlik, maktabgacha ta'lim, bola rivojlanishi, ijtimoiy moslashuv, aqliy rivojlanish, nutq o'sishi, psixologik tayyorgarlik, o'quv faoliyati, pedagogik jarayon, kompetensiya

CONTENT AND IMPORTANCE OF PRESCHOOL CHILDREN'S PREPARATION FOR SCHOOL

Karimova Mukarramkhon Khalimovna
karimovamukarramxon209@gmail.com
Botirova Mukarramkhon Mo'ydinovna
Kokand State University

Abstract: This topic covers the concept and importance of school readiness. School readiness is a complex pedagogical and psychological process aimed at successfully adapting a child to school education. It includes intellectual, physical, speech, and social development.

Keywords: school readiness, preschool education, child development, social adaptation, cognitive development, speech development, psychological readiness, learning activity, pedagogical process, competence

Maktabga tayyorgarlik - bu bolaning maktabdagi o'qish va ijtimoiy muhitga muvaffaqiyatli moslashish qobiliyatini belgilovchi umumiy rivojlanish darajasi hisoblanadi. Bu tushuncha bolalarning kognitiv (tafakkur, diqqat, xotira), hissiy (emotsional barqarorlik), ijtimoiy (moslashuv, guruh bilan munosabat) va jismoniy (motorika, sog'liq) jihatlarini o'z ichiga oladi.

Maktabga tayyorgarlik jarayoni bolaning intellektual va ijtimoiy salohiyatini aniqlashga xizmat qiladi. Ushbu tayyorgarlik darajasi bolaning maktab dasturini qanchalik samarali o'zlashtirishi va yangi bilimlarni tez qabul qilishi bilan bog'liq. Shu sababli, pedagoglar va psixologlar maktabga tayyorgarlikni baholash testlari orqali bolaning individual xususiyatlarini aniqlab, unga mos pedagogik yondashuvni ishlab chiqadilar.

Maktabga tayyorgarlikning ahamiyati bir nechta jihatda namoyon bo'ladi:

1. Pedagogik ahamiyati - bolaning rivojlanish darajasini aniqlash va ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish imkonini beradi.

2. Psixologik ahamiyati - bolaning hissiy barqarorligi va ijtimoiy moslashuvini oshirish, stressga qarshi chidamliligini rivojlantirishga yordam beradi.

3. Jamiyat va oilaviy ahamiyati - ota-onaga bolaning kuchli va zaif tomonlarini bilish, unga individual rivojlanish rejasini ishlab chiqish imkonini beradi. Shu bilan birga, maktabga tayyorgarlikni baholash nafaqat pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi, balki bolalarning maktab hayotida muvaffaqiyatli va qulay moslashuvini ta'minlashga xizmat qiladi. Bu esa ularning kelajakdagi ta'lim va shaxsiy rivojlanishida muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Bolaning maktabga tayyor bo'lishi - bu uning ta'lim jarayonida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi, pedagoglar va tengdoshlar bilan samarali muloqot qilishi, shuningdek, maktabning ijtimoiy va intellektual muhitiga moslashishi qobiliyatidir.

Maktabga tayyor bo'lgan bola quyidagi xususiyatlarga ega bo'ladi:

1. Kognitiv tayyorgarlik - tafakkur, diqqat, xotira, muammolarni hal qilish qobiliyati yetarli darajada rivojlangan. Masalan, bola topshiriqlarni tushunadi, sabab-natija munosabatlarini anglaydi va yangi bilimlarni tez o'zlashtiradi.

2. Nutq va til ko'nikmalari - so'z boyligi va gap tuzish qobiliyati rivojlangan, o'z fikrini aniq ifoda eta oladi, pedagog va tengdoshlar bilan samarali muloqot qila oladi.

3. Ijtimoiy va hissiy tayyorgarlik - guruh muhitiga moslashadi, o'z his-tuyg'ularini nazorat qila oladi, stressli vaziyatlarda xatti-harakatini boshqaradi.

4. Jismoniy va motorika tayyorgarligi - qo'l va oyoq motorikasi yetarli darajada rivojlangan, yozuv, chizish, o'yin va jismoniy faoliyatlarda faol ishtirok eta oladi. Shuningdek, maktabga tayyor bo'lgan bola mustaqil bo'lishi, pedagog ko'rsatmalariga amal qilishi va kundalik tartibga rioya qilishi mumkin. Bu uning shaxsiy rivojlanishi va kelajakdagi ta'lim muvaffaqiyati uchun muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi. Maktabga tayyor bo'lish - bu faqat bilim yoki ko'nikmalar darajasi emas, balki bolaning intellektual, hissiy, ijtimoiy va jismoniy jihatdan muvozanatli rivojlanishi, maktab muhitiga moslashuvchanligi va mustaqil faoliyat ko'rsatish qobiliyatidir.

Maktabga tayyor bo'lish bolaning rivojlanishining bir nechta jihatini o'z ichiga oladi, ularning har biri bolaning maktabdagi muvaffaqiyati uchun muhim ahamiyatga ega. Kognitiv jihat bolaning tafakkur, diqqat, xotira va tasavvur qobiliyatini o'z ichiga

oladi. Bolaning kognitiv rivojlanishi uning yangi bilimlarni qanchalik tez va samarali oʻzlashtira olishini belgilaydi. Tafakkuri rivojlangan bola topshiriqni tushunadi, sabab-natija munosabatlarini anglaydi va murakkab vazifalarni mustaqil bajarishga qodir boʻladi. Hissiy jihat bolaning oʻz his-tuygʻularini boshqarish, stressli vaziyatlarda barqaror boʻlish va maktab muhitida ijobiy munosabatda boʻlish qobiliyatini bildiradi. Hissiy jihatdan barqaror bola pedagog va tengdoshlar bilan samarali muloqot qiladi, guruhdagi muhitda ishonchli va xavfsiz his qiladi.

Ijtimoiy jihat bolaning guruh muhitiga moslashishi, tengdoshlar bilan hamkorlik qilishi va ijtimoiy qoidalarni tushunishi bilan tavsiflanadi. Bu jihat bola maktabdagi ijtimoiy muhitga muvaffaqiyatli integratsiyalanishi, jamoaviy ishda faol ishtirok etishi va ijtimoiy qobiliyatlarini rivojlantirishiga yordam beradi. Jismoniy jihat bolaning umumiy sogʻligi, motorika qobiliyati va koordinatsiyasini oʻz ichiga oladi. Jismoniy jihatdan tayyor bola yozma ishlar, chizish, oʻyin va sport faoliyatlarida faol ishtirok etadi va kundalik maktab faoliyatini muvaffaqiyatli bajaradi. Shu tarzda, maktabga tayyorgarlikning kognitiv, hissiy, ijtimoiy va jismoniy jihatlari bolalarning umumiy rivojlanishi, maktabdagi muvaffaqiyati va ijtimoiy moslashuvi uchun birdek muhimdir. Ushbu jihatlar asosida pedagoglar bolaning kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, unga individual yondashuvni ishlab chiqadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Каримова, Мукаррамхон Ҳалимовна, and Мадина Эргашева. "ПЕДАГОГ ШАХСИ ВА УНИНГ ҲАЁТИЙ ВАЗИЯТЛАРГА МОСЛАШИШ ТАЛАБЛАРИ." Academic research in educational sciences 2.CSPI conference 1 (2021): 1298-1302.
2. Najmiddinova, Rakhimova Feruza, Yuldasheva Malohat Erkinovna, and Karimova Mukarram Khalimovna. "Pedagogical Aspects Of Improving The Socio-Pedagogical Activity Of Students In Multimedia Presentations." Journal of Positive School Psychology 6.11 (2022): 1584-1590.
3. Botirova, M International conference innovative research of the XXI century science and education March-April, 2021 Djakarta, Indonesia. 61-62 betlar (tezis)
4. Karimova, M. "The image of a psychologist and teacher in modern education." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036 11.09 (2022): 272-274.
5. Karimova, M. "Education in A Person of the Moral Ideals of Society." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.12: 1437-1441.
6. Polvonov, I., et al. "Modern Methods of Informing the Population." JournalNX: 250-256
7. педагогика институти Бошлангич, Кукон Давлат. "ПЕДАГОГИКАНИНГ ЎЗ МАЗМУНИНИ БОЙИТИШ ВА ЯНГИЛАШ МАҚСАДИДА МАВЖУД

ПЕДАГОГИК ҲОДИСА ВА ЖАРАЁНЛАРИ." ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATION TADQIQOTLAR 1.4 (2023).

8. Рахимова, Ферузахон Мухаммаджоновна. "ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИЙ В ТВОРЧЕСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ." Oriental Art and Culture 4.6 (2023): 646-652.

9. Рахимова, Ф. М. "ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ У ДОШКОЛЬНИКОВ." Экономика и социум 12-2 (127) (2024): 1398-1401.